

Obchodní právo II
Seminář č. 10_Zajištění obchodních závazků
JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D.

1. Ve smlouvě o dílo podléhající režimu obchodního zákoníku byla stanovena povinnost předat dílo (rekonstrukci střechy) do 5. listopadu 2007. Za nedodržení termínu byla stanovena smluvní pokuta rovnající se 0,5 procentu z celkové ceny díla za každý den prodlení. Dne 3. listopadu 2007 se však přehnala silná vichřice, v jejímž důsledku došlo k poškození části střechy a dílo tak bylo dokončeno s dvoudenním zpožděním. Objednatel se však navzdory této skutečnosti domáhal zaplacení smluvní pokuty. Přiznal(a) byste jako soudce zaplacení smluvní pokuty v takovém případě?

Řešení:

Okolnosti vylučující odpovědnost za škodu nemají vliv na povinnost platit smluvní pokutu (§ 300 ObchZ).

2. Předmětem smlouvy o dílo podléhající režimu obchodního zákoníku byly celkem tři dodávky speciálního hliníkového zařízení. Termíny dodání jednotlivých zařízení byly stanoveny na dny 22. května 2007, 23. května 2007 a 29. května 2007. Cena jednotlivých dodávek činila 5.000,- Kč (tj. za každou dílčí dodávku). Ve smlouvě o dílo byla klauzule obsahující závazek zhotovitele zaplatit smluvní pokutu ve výši 2.000,- Kč za každý den prodlení s dodáním jednotlivé dodávky hliníkového zařízení. Zhotovitel však neuskutečnil třetí dodávku v důsledku onemocnění vedoucího výroby. Zhotovitel se objednateli ihned omluvil, oznámil, co se stalo, avšak hliníkové zařízení již nedodal, neboť zaměstnanec, který byl na tuto činnost jako jediný specializovaný, byl na několik měsíců v pracovní neschopnosti.

Objednatel zažaloval zhotovitele u Krajského soudu v Brně a domáhal se dodání hliníkového zařízení, zaplacení příslušné smluvní pokuty a nahrazení způsobené škody v důsledku prodlení. Jak byste spor rozhodli? Jaké by byly Vaše rozhodující argumenty?

Řešení:

§ 301 ObchZ – **nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu může soud snížit (ale jedině na návrh, ne ex offico)** s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované povinnosti, a to až do výše škody vzniklé do doby soudního rozhodnutí porušením smluvní povinnosti, na kterou se vztahuje smluvní pokuta (*asi by se jednalo o nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu*)

§ 300 ObchZ – **i kdyby byla nemoc zaměstnance kvalifikována jako vis maior, neměla by tato skutečnost vliv na povinnost platit smluvní pokutu**

§ 545 odst. 1 OZ - nevyplývá-li z ujednání o smluvní pokutě něco jiného, **je dlužník zavázán plnit povinnost**, jejíž splnění bylo zajištěno smluvní pokutou, i po jejím zaplacení

§ 545 odst. 2 OZ - věřitel **není oprávněn požadovat náhradu škody způsobené porušením povinnosti, na kterou se vztahuje smluvní pokuta, jestliže z ujednání účastníků o smluvní pokutě nevyplývá něco jiného**. Věřitel je oprávněn domáhat se náhrady škody přesahující smluvní pokutu jen když to je mezi účastníky dohodnuto.

Shrnutí: zhotovitel by měl povinnost dodat hliníkové zařízení, zaplatit smluvní pokutu (která by byla asi snížena soudem), na náhradu škody by nárok neměl

3. Jaké jsou důsledky uznání závazku ve vztahu k promlčecí době? Je situace stejná v režimu občanského a obchodního zákoníku?

Řešení:

§ 407 odst. 1 ObchZ – uznání závazku má na následek běh nové promlčecí doby

Principiálně je situace v režimu OZ a ObchZ stejná, dle OZ nastává obecně běh nové tříleté promlčecí doby, v režimu ObchZ nastává běh čtyřleté promlčecí doby

4. Dlužník napsal a podepsal věřiteli text: „Nemám na to, abych Vám zaplatil těch 5 tisíc Kč, můžu zaplatit leda 3 tisíce Kč a zbytek, až budu mít víc.“ Věřitel tento text předložil soudu jako uznání závazku. Lze takový text podle Vašeho názoru kvalifikovat jako uznání závazku?

Řešení:

Dle § 323 ObchZ – je třeba uznat dluh co do rozsahu a písemně

Byť se jedná o velmi laickou a „kostrbatou“ konstrukci, dal by se uvedený text jako uznání závazku kvalifikovat.

5. V kupní smlouvě podléhající režimu obchodního zákoníku byla stanovena kupní cena ve výši 155.437,- Kč. Kupní cena byla vyúčtována fakturou č. 555/2003. Splatnost kupní ceny byla stanovena na 23. května 2003. Dlužník nereagoval na několik upomínek věřitele ohledně zaplacení kupní ceny navzdory dávnému termínu splatnosti. Věřitel vyčísлил úroky z prodlení v částce 23.000,- Kč. Dne 20. května 2007 dlužník zaplatil věřiteli částku 23.000,- Kč. Věřitel zažaloval dne 1. listopadu 2007 zbyvajícím částku u soudu. Dlužník namítl promlčení dluhu. Jak byste jako soudce spor rozhodli?

Řešení:

Podle § 407 odst. 2 ObchZ placení úroků se považuje za uznání závazku ohledně částky, z níž se úroky platí. Uznání závazku lze tak považovat za platné, dne 20. května 2007 začala běžet nová čtyřletá promlčecí doba, právo tak nebylo promlčeno.

6. Dlužník, společnost Company s.r.o. se zavázala, že zaplatí kupní cenu ve výši 5 milionů Kč nejpozději do 30. července 2007. Za zaplacení kupní ceny se zaručil pan Novotný. Pohybujeme se v režimu obchodního zákoníku. Dne 23. července 2007 však společnost Company s.r.o. zanikla poté, co řádně proběhla likvidace. Věřitel se teď domáhá plnění po panu Novotném. Ten se však brání tím, že přece nemůže ručit za plnění někoho, kdo již zanikl. Vyhověli byste věřiteli nebo panu Novotnému?

Řešení:

§ 311 odst. 2 ObchZ – ručení nezaniká, jestliže závazek zanikl pro zánik právnické osoby, jež je dlužníkem

7. Jaké jsou hlavní rozdíly mezi ručením a bankovní zárukou?

Řešení:

U bankovní záruky:

- vyšší právní jistota pro věřitele
- úplata
- ručitelem je banka
- není princip akcesority ani subsidiarity
- plní se na první výzvu a bez námitek

8. Ve smlouvě o úvěru bylo obsaženo zřízení zástavního práva na garáž ve prospěch věřitele. Ujednání bylo koncipováno tak, že pro případ, že se dlužník dostane do prodlení delší než 3 měsíce po splatnosti kterékoliv splátky, stane se věřitel vlastníkem ve smlouvě blíže specifikované garáže. Smlouvu Vám dal ke schválení dlužník. Doporučili byste dlužníkovi smlouvu k podpisu?

Takové ujednání je absolutně neplatné, pro dlužníka je tedy smlouva výhodná

9. Ve smlouvě o dílo byla obsažena následující koncepce smluvní pokuty: „Objednatel je oprávněn požadovat po zhotoviteli smluvní pokutu do výše 0,5 % z ceny za dílo za každý započatý týden prodlení zhotovitele s předáním díla.“ Je podle Vás takto koncipované ujednání o smluvní pokutě v pořádku?

Ano, NS ze dne 19.12.2002, sp. zn. 29 Odo 426/2001 – „takové ujednání je dostatečně určité, neboť oprávněný může požadovat zaplacení smluvní pokuty v maximální výši sjednané

procentní sazbou, je však na jeho rozhodnutí, zda bude požadovat zaplacení smluvní pokuty v nižší procentní sazbě než dohodnuté maximální“

10. Ve smlouvě o dílo, jejímž předmětem byla výstavba rodinného domu, si smluvní strany ujednaly právo objednatele požadovat právo na zaplacení smluvní pokuty ve výši 50 000,- Kč pro případ, že by objednatel odstoupil od smlouvy. Dostali jste dané ustanovení k posouzení. Jak byste ho zhodnotili?

Neplatné – nelze vázat povinnost zaplatit smluvní pokutu pro případ výkonu práva a nikoliv pro případ porušení smluvní povinnosti – rozpor s účelem zákona (NS ze dne 25.6.2002, sp. zn. 25 Cdo 182/2001)